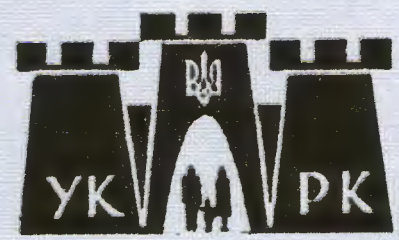

К О О Р Д И Н А Т О Р

С
О
R
D
I
N
A
T
O
R

1997

**BOARD OF DIRECTORS
COUNCIL OF UKRAINIAN CREDIT UNIONS OF CANADA**

Wasył Sytnyk

Honorary President

Executive

Petro Mykulak

President

Bohdan Leshchyshen

1st Vice-President

Myroslaw Bugera

2nd Vice-President

Bohdan Medicky

Secretary

Gregory Ciupka

Treasurer

Christina Semaniuk

Director

Natalie Kowalyk

Director

Roman Manastersky

Director

Michael Kachala

Director

Supervisory Committee

Oksana Prociuk Ciz

Natalie Bundza Iwanytzkyj

Petro Dackiw

George Mareczko

Yurij Shanta

Editorial Board

Chrystyna Bidiak

Adriana Buyniak

Irene Mycak

Christina Semaniuk

Strategic Planning Committee

Christina Semaniuk

Oksana Prociuk Ciz

Natalie Kowalyk

Michael Kalimin

Swetlana Signarowski

Bill Zerebesky

**Ukraine Credit Union
Development Assistance
Program Committee**

Taras Pidzamecky

Natalie Kowalyk

Christina Semaniuk

Michael Kachala

Teresa Lusney

**Журнал Української Кооперативної Ради Канади
Magazine of the Council of Ukrainian Credit Unions of Canada**

Printed by

TRIDENT Associates Printing
Українська Друкарня ТРИЗУБ
Toronto • St. Catharines
1-800-821-6034

ЯКОЮ БУТИ УКРАЇНСЬКІЙ МОДЕЛІ КРЕДИТНОЇ СПІЛКИ?

Кредитні спілки розповсюджені у більшості країн світу, але в кожній з них вони мають особливості, які визначаються специфікою національного законодавства. В усіх країнах національна модель кредитної спілки формувалась протягом багатьох десятиліть, поступово законодавством врегульовувався механізм діяльності і врешті спілки стали різнитись між собою переважно двома основними показниками: розміром активів та кількістю членів. В країнах з розвинутою ринковою економікою та тривалими традиціями кредитно-кооперативного руху зараз вже не виникає питання „Якими бути кредитним спілком?“ Тут вже історично склалась певна модель і люди сприймають її як найкращу та єдино можливу.

В Україні — ситуація інша. За роки радянської влади історичні кооперативні традиції українського народу були знищені, уява про кооператив у трьох поколіннях людей — деформована, а єдиним документом, який хоч-як регулює діяльність кредитних спілок в Україні є коротеньке тимчасове положення „Про кредитні спілки“. Ці фактори призвели до появи в Україні кредитних спілок різної орієнтації, які можна умовно розділити на чотири типи: профспілковий, ломбардний, трастовий та ощадно-позичковий.

Кредитні спілки профспілкового типу, як правило створюються на базі та за принципом колишніх кас взаємодопомоги, які в радянські часи існували на підприємствах, в установах та організаціях. Вони формують свої кошти із переданих профспілкою чи підприємством грошей та обов'язкових щомісячних внесків членів. Позички — переважно споживчі, короткотермінові, невеликих розмірів, під довіру чи за поруку. Ці спілки залежать від керівництва організацій, при яких вони створені. В них часто спостерігається обмежена демократія, дискримінація членів та їх пасивність.

Кредитні спілки ломбардного типу, як правило створюються „великими“ членами-вкладниками, які складають дирекцію спілки. Кредити видаються під заставу будь-якій людині, яка формально приймається у члени, а після повернення кредиту часто вибуває із спілки. Фінансова політика такої спілки спрямована на надання кредитів під максимально можливі відсотки. Демократія в таких спілках часто буває обмеженою. Демократичне вирішення питань існує лише серед членів-вкладників. Позичальники, як правило, є тимчасовими членами та обмежені у реальних правах.

Кредитні спілки трастового типу створюються „великими“ позичальниками для акумулювання коштів „дрібних“ членів-вкладників та використання цих коштів для кредитування власного приватного бізнесу. Фінансова політика спрямована на залучення дешевих коштів і надання дешевих кредитів вузькому колу осіб. В таких спілках із-за великої кількості членів, часто не проводяться щорічні загальні збори, а керівні органи складаються із засновників, які є головними позичальниками.

Кредитні спілки ощадно-позичкового типу є найбільш наближеними до кредитних спілок західного зразку. Це — демократичні організації, в яких немає чітко вираженої вузької групи вкладників чи позичальників, в інтересах якої діє кредитна спілка. Фінансова політика таких спілок направлена на надання більш дешевих кредитів та нарахування вищих, ніж в інших фінансових установах, відсотків на вклади членів. Існують різноманітні умови вкладів та позичок. Всі члени спілки є рівноправними. Управління спілкою здійснюється на демократичних засадах.

Крім цих основних типів кредитних спілок, в Україні зустрічаються перехідні й змішані форми, які одночасно мають ознаки де-кількох наведених вище типів.

Слід відзначити, що в західних областях України, де збереглась історична пам'ять народу та пропагандою кооперативного руху активно займались представники української діаспори Канади та США — більшість кредитних спілок відносяться до ощадно-позичкового типу. На сході та півдні України, де кооперативна ідея була давно втрачена — переважають спілки ломбардного та трастового типів. Спілки профспілкового типу зустрічаються переважно в центральних областях, де ідея кредитно-кооперативного руху в свій час була підхоплена керівниками підприємств та профспілок.

Канадська Програма підтримує контакти із кредитними спілками різних типів, націлюючи їх на розвиток демократії та вдосконалення фінансового механізму. Ця робота проводиться працівниками центрального офісу, регіональними представниками Програми та модельними кредитними спілками. В результаті спілкування з лідерами різних кредитних спілок виявилось, що де-які з них з самого початку мали деформоване уявлення про кредитні спілки. Вони не мали достатньої інформації про те, якими є кредитні спілки в інших країнах. Після ознайомлення із випусками журналів „Координатор“, „Кооперативна думка“, річними звітами українських кредитних спілок Канади і США — лідери багатьох спілок змінювали свої погляди на кредитні спілки, впроваджували в них демократичні принципи та нові фінансові механізми діяльності.

Якою буде українська модель кредитної спілки? Це залежить від двох головних факторів: правильно сформованого кооперативного світогляду широких верств населення та майбутнього закону „Про кредитні спілки“. Україні потрібна активна пропаганда кооперативної ідеї та якісно, професійно зроблений кооперативний закон. Роботу в цьому напрямку і проводить Програма допомоги розвитку кредитних спілок в Україні.

ВЛАДИСЛАВ ГОНЧАРЕНКО
кандидат економічних наук, регіональний представник
канадської Програми, автор книг „Фінанси кредитних спілок
України“ та „Кредитні спілки — як фінансові кооперативи
міжнародний досвід та українська практика“